

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyi előfizetésre 3 korona.
 Külföldi előfizetésre 12
 Éves előfizetésre 5
 Hónapos előfizetésre 20

Felelős szerkesztő:
 Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
 Cászló József.

Egyeszedik ára 4 fillér.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275

Közművelődési ügyek.

— jan. 8.

A vallás- és közoktatásügyi tárca költségvetésének a bizottságban történt letárgyalása alkalmából az egész ország Wlassics Gyula miniszter dicséretétől zengett. És aligha csalódunk, ha azt állítjuk, hogy Wlassics miniszter működésével, alkotásaival föltétlenül rászolgált a nemzet osztatlan elismerésére.

Az ő tárcája körül szakadatlan haladás észlelhető, sőt sok ágazatban lendületes, gyors fejlődés mutatkozik évről évre s a mi fő. Wlassics a közoktatás terén uralkodóvá tette a nemzeti szellemet, úgy, hogy a következő nemzedéktől ebben az irányban az ország már méltán várhat üdvös eredményeket.

Wlassics miniszter nyolc esztendei kormányzása alatt valóban megújodott a nemzeti oktatás és nevelés ügye s az ő működését oly sikeres teszik áldásossá, hogy a lelkesedés okkal és joggal fonhatja homlokára a koszorút.

De bármily örvendetes legyen is a miniszteri alkotásainak diadala, midőn a fény mellett az árnyékokra fordítjuk figyelmünket: be kell vallanunk, hogy maga a nemzet zöme még mindig nem hallgatta meg Wlassics miniszter intő szavait, amennyiben még ma is oktanomossággal tódulnak a tömegek fölösleges ezrei az értelmiség ama pályáira, melyeken csak nyomoruság és csalódás terem, de kenyér nem.

Közművelődésünk hatalmas fel lendítése oly érdeme Wlassics miniszternek, melyet még ellenteljei is hódolattal elismernek; azonban még mindig felette sokan félreértik a helyzetet, akik látva az óriási haladást, azt gondolják, hogy ezek a közművelődési állapotok egyúttal a megélhetési eszközöket is megteremtették.

Magasztalással szólunk közművelődési ügyeink kezeléséről; de másrészt nem tudjuk eléggé hangsúlyozni, hogy az államnak most már gondoskodni kellene a tudományos pályákra fölös számmal tudó okszerű visszaszorításáról.

Mert úgy látjuk, hogy a közönység maga nem veszi észre a bajt; sőt közművelődési viszonyaink fejlődésének arányában inkább azt reméli, hogy a nemzeti oktatás megerősödése a képzettség gyakorlati értékesítésére is kedvezőbb helyzetet biztosított.

Ezt a tévedést minél alaposabban el kell oszlatni. Hiszen kétségbeejtő, hogy a művelt proletáriátus szinte veszedelmévé növekedett már közművelődési politikánknak s míg egyrészt terhes fölösleggel bénítja az állam erejét, másrészt egyéb pályáktól vonja el a szükséges anyagot.

Ez magyarázza meg aztán, hogy egyre művelődünk és e mellett egyre szegényedünk. Az uri koldusok, az elégedetlen okleveles hadak, a kenyér nélkül szűkölködő tudományos képzettségűek száma rohamosan szaporodik, míg más pályákon értelmetlen, idegenből ide szakadt munkás kezek foglalják el a tisztességes megélhetést biztosító helyet.

Milka néni iskolája.

Szabadság számára írta: ifj. Széll István.

Személyek: özv. Szarka Domokosné elnökléte alatt mesolygó, baba arcu fiatal asszonykák.
Színhely: ifjabb Bordássy Zoltánné ebédlője.
 Terített asztal, rajta kávé és eszék, befőtt szerviz.
 Idő: Délután pont négy óra.

I.

özv. Szarka Domokosné: (foghiányban szenvedvén, egy nagyobb darabnak mondható piskótát majszol).

— Pompás ujságot tudok kedves öcsémasszonyok. Epen ma hallottam a szakácsnémtől. Gondolják már galambjaim, ez a semmiházi Csutak Vincéné másodszer is férjhez megyen . . . *Több hang.* (szinte kórusban) Valóban? Ne tessék mondani!

özv. Szarka D.-né. (az előtte lévő dinnye beföttre pislogva)

— De igen tubicáim: illetékes helyről tudom. Es gondolják utána edeseim, egy huszonégyéves gyermek ember vezető oltár elé a kis hamist.

Több hang: — Hahaha: — Mesés!

özv. Szarka D.-né — Ugyebár csilagaim? Hátha még úgy tudnánk a mul-

tját Csutakné 6 nagyságának mint én . . . Valóságos regény . . .

Több hang: beszélje el Milka néni az lsten is megáldja érte.

özv. Szarka D.-né: (remekül színelve a sirig hallgatót.)

— Nagyon kényes valami az, lekem gyermekeim . . . nem is mondom el. . . vagyan . . . az az hogy mért ne mondanám, mikor ország világ tudja.

Hát . . . mint hogy igaz is, ez a Csutak Vincéné nem volt ám fiatal korában ilyen madár ijjesztő mint most. Na gyon szép volt a seprüzni való. Kacérság, dolgában meg tultett száz mai leányon. Volt ennek körül-belül száz kérője, míg ráadta fejét a férjhez menésre. és valóban jól választott a szentem.

Ugy magához tudta édesgetni a dugszagdag öreg Csutak Vince tiszta-csegei földbirtokost, hogy az még saját gyermekét is kitagadta a kedvéért. Rá is hagyta vagyonát egy fillérig.

Azelőtt is, de hogy az öreg Csutak meghalt, olyan vigan élte Piros Vilma a világát, hogy az már határos volt a szemtelenséggel. Nyílt házat tartott tudják lelkeim, bejáratos volt oda boldog, boldogtalan. Hol egy katonatisztet fogott

meg magának, hol egy szemrevaló jogász fiu, szóval a titkos imádók egymásnak adták át a kilincset.

— Szegény megboldogult Csutak Vince . . . ha most felkelne a sirjából. Bizony botrány is amit ez az asszony csinál. Férjhez megyen egy huszonéves számgyakornokhoz, mikor a jövő hónapban tölti be az ötvenkilencz évet. Bizonyára azt gondolja a vén hogy is mondjam, hogy az a fiatal gyerek az ő ráncos képébe szerelmes. Pedig ha tudná hogy az egész dolognak az a cifrára meszelt ház a rugója. Niues igazságom kedves öcsém asszonyék.

Több hang: Világos, Milka néni.

özv. Szarka D.-né: — No de ki hogy vett, ugy arat. Szóra sem érdemes Csutakné önnagysága. En részemről felmondok neki a bátorságot. Nem érdekel az esete, csupa szórakozásból mondtam el öcsémasszonyéknak, mert tulajdonképen frissebb ujságot tudok ám. Ha tudnák kedveseim . . . ugyebár kíváncsiak? No elmondom; épen ide jöve telem előtt hallottam a mosómnétől Nagyszerrü eset, páratlan ebben a unalmas téli időben.

Ime ez az a kérdés, mely annál inkább gyors megoldásra vár, minél rendszeresebb közművelődési állapotaink egészséges, nagy értékűs igazán nemzeti szellemű fejlődése.

— jan. 8.

— **Apponyi Albert gróf itthon.** Gróf Apponyi Albert, a képviselőház elnöke, aki három napig Finnországban és Abbáziában időzött nejevel, tegnap reggel érkezett vissza Budapestre és már délelőtt 10 órakor megjelent a képviselőházban, ahol a folyó ügyeken kívül intézkedett a Dégen Gusztáv és Major Ferenc képviselők elhalálása következtében megüresedett kerületek új képviselőválasztása iránt. — Itt említjük meg, hogy Major Ferenc családjának — Major tudvalevőleg a képviselőház egyik jegyzője is volt — Apponyi részvételével irt, Csávossy Béla udv. tanácsos, háznagy pedig személyesen kondoleált a családnak.

KÖZIGAZGATÁS.

× **Faust pénzügyigazgató Zilahon.** Említettük, hogy Faust Elek kir. pénzügyigazgató hivatalos ügyben Zilahra utazott és csak 10—12 nap mulva tér vissza Debrecenbe. Mint értesülünk Faust pénzügyigazgatót a pénzügyminiszter mint miniszteri biztost többrendbeli nagyon kényes fegyelmi vizsgálat megejtése végett küldötte Szilagy-vármegye területére.

Faust pénzügyigazgató tegnap Zilahon a miniszter megbízásából felfüggesztette Babarezy Ferenc zilahi pénzügyigazgatót és ellene valamint több pénzügyigazgatói hivatalnok ellen súlyosabb beszámítás alá eső visszaélések miatt megindította a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot. Ez az első eset az országban, hogy ily ügy miniszteri biztosságá a miniszter nem miniszteriumi főtisztviselőt, hanem pénzügyigazgatót nevezett ki. Faust Elek küldetése s a zilahi felfüggesztés bizonyára országos feltűnést fog kelteni. — Babarezy Szilagyiban igen előkelő szerepet töltött be s a felfüggesztésre okot szolgáltatott visszaélések közt nem utolsó az, hogy potom áron eladott ingatlanok eladásánál a zilahi pénzügyigazgató még csak nem is képviselte az állam érdekeit.

× **Hivatalos órák a vármegyei hivatalokban.** A megyei központi és főszolgabírói hivatalokra nézve — a közigazgatási ügyvitel egyszerűsítésével kapcsolatban — következőképp állapította meg a hivatalos órákat a belügyminiszter:

Május hónap elsejétől október 1-ig délelőtt 8—12-ig, délután 3—5-ig. Október elsejétől április 30-ig délelőtt 9—12-ig, délután 2—5-ig.

× **Jóváhagyott szabályrendelet.** A m. kir. belügyminiszter tegnap érkezett leiratával jóváhagyta Hajdúvármegye kérményseprési szabályrendeletét.

— Hát nem egyébről van szó tubicám, mint a Gólya Tiborné válásáról?

Több hang: — Ah! Gólya Tiborné valószínű készülő? No ilyet!

Özv. Szarka D.-né: — Bizony boldog eset lelkeim és milyen háttérrel! Házibarát van a dologban, édes minde-
neim . . .

Több hang: Hahaha! — Ez már érdekesebben kezdődik.

Özv. Szarka D.-né: Szavamra mondom, jól, — tudják csillagaim. akiről én megmondtam a véleményemet, azokban én ritkán csalódtam. Gólya Tiborról is megmondtam én, mikor feleségül vette, azt a könnyű véreű Potykássy Mathildot, hogy nem tart a boldogsága félével tovább. S im, mit mondtam volt, kedves öcsémasszonyék? alig hat hónapja, hogy együtt élnek, s már is egy gondosan fésült szigorló orvost csipett meg a szekrényében.

Ifj. Bordássy Zoltánné: Ha, ha, ha! — Mily egyszerű, s milyen édesen tudja előadni kedves Milka néni . . . de engedelmet kérek, a konyhába kell ki nézmem egy pillanatra. Rögtön jövök tüstént itt leszek.

Özv. Szarka D.-né: (Figyelmes arccal néz Bordássyné után majd a fiatal asszonykák arcát vizsgálva, titokteljes hanggal hajol feléjük: — (Hm, hm, igazán nem értem. — Hát kedves öcsém asszonyok a szó közöttünk maradjon, — milyen véleménynyel vannak a Bordássyné öcsém asszony új reggeli ruhája felől? Ugy-e bár pazarlás olyan finom kelmét befogni nappalra? — Mondhatom

nagy könnyelműség. Ha én a szegény Bordássy Jakabnak vagyok, meg nem engednék Gizinek ilyen pazarlást. A nélkül és mennyit küzködik szegény Bordássy, hogy fenn tudja tartani őket . . . néha odáig van a gondtól. Mert valljuk be őszintén kedves galambjaim, Bordássy öcsémasszonyéknál csak a látszat van meg. — Jah, sok titkot takargat ez a négy fal. (titokteljesebb hangon folytatva.) — Illetékes helyről tudom kedves öcsémasszonyék — de ez már igazán közöttünk maradjon, hogy Bordássy öcsémasszonyék ide, s tova három hónapi fűszer árával adósok Komlóssynál s ez a szék, asztal, díván már négyszer szabadult meg az árveréstől.

Szerencsésük Bordássyné öcsém asszonyéknak, hogy Bokor Pali nagybátyjuk mindig kirántja őket a sárból.

— No de mindezt nem azért mondtam el édes cukorbabáim, mintha Bordássyné öcsém asszonyval emigy, vagy amugy volnék, csak hát . . . a szó hozta ki magával kedveseim. Egyébként ez a cseresznye befőtt kitűnően van elkészítve. Csúpán egy a baja, hogy nagyon megfőtt . . .

II.

Ifjabb Bordássyné: (dühösen lép a szobába.) — No ez hallatlan! Gólya Tibornét láttam befordulni a kapun.

Biztosan ide jön, hirbe hozza a házamat.

Özv. Szarka D.-né: (kirívó éles hangon.) — Valóban? — No még csak

EGYLET.

A debreceni izr. szentegylet tagjaihoz. A debreceni izr. szentegylet elöljárósága értesíti az egylet tagjait, hogy az 1903 évre érvényes választói névjegyzéket az összeíró bizottság összeállította. A névjegyzék január 20-ig a József kir. herceg utca 26 sz. alatt levő jegyzői irodában lesz közszemlére kitéve, hol az érdeklődők megtekinthetik. Ez idő alatt adhatók be a kihagyás, vagy jogtalan felvételek elleni felszólalások.

Agról-ágra.

Alkalmi apróságok.

Halottégetés.

A. és B. urabból az alkalomból, hogy Budapestben megalakult a halottégetők egyesülete, a következő szellemes eszegegésben tudatják egymással nézeteiket.

A: Mester, van önnek koporsógyári részvénye?

B: Az nincs, de van . . .

A: (Közbevágv.) Grácban egy nagynénje lehellet-köszörűs. — Ismerem már az ó-heber korbelti viceit. — Azért kérdeztem, mert a koporsógyárosnak, papnak, kántornak, harangozóknak, sírkő raktárosnak, minisztráns gyerekeknek és kántáló diáknak bealkonyodott. Barátocskám ezután már csak égetik a halottakat; — Cs. és kir. kamarás, zsidó, miniszterelnök, napidíjas, gesztenyés asszony és daljáték énekesnők haláluk után egyformán elérnek egy-egy svéd gyula skatulyába.

B: (Csodálkozva) De furcsa lesz!

az kell! — Ah mi féle arcátlanóságok kitélnek attól a kétes hírű nőtől . . .

Több hang: — Fogadjuk hidegen. Adjuk tudtára megvetésünket.

Özv. Szarka D.-né: (csoszogást halva a lépcső bejárat felől; változott arccal.) — No, no, kedves esibéim, csak bizzák reám. Nem kell mindjárt olyan felhevültnek lenni. — Aztán megfontolják fel gyermekeim, hogy veszedelmes nyelve van ám Gólya Tibornénak nem jó vele össze tűzui.

Több hang: — Nem félünk a nyelvével, az nekünk is van.

Özv. Szarka D.-né: csitítólágot int a harcias véru asszonykák felé, mialatt az ajtó fele pislog.)

III.

Gólya Tiborné: (mosolyogva lejt be.) Jó napot!

— Hogy és mint vagytok kedveseim? Ah, milyen szerencse: Milka néni is itt találom.

Özv. Szarka D.-né: (Gólyáné elé sietve.) — Szervusz te kis csintalan. No hogy érzed magad a mézes hetek után? Hiszen igen boldogok vagytok. Gondolom, Tibor sem bánta meg hogy ilyen ennivaló menyecske adta oda a szívével.

Gólyáné: (szemérmesen) Ugyan Milka néni, maga mindig olyan isteni kedélylyel . . .

Özv. Szarka D.-né: — Hát igaz is szenten, hogy nem vagy emilyen-amolyan menyecske. Epen most emlegettünk

A: Ugy biz az! Alánk gnyjtanak, osztán elégünk mint egy sport-cigaretta.

B: (előkelően) Én ugy fogok égni mint egy regalitás. Még szelelni is fogok.

A: Bár már látnám!

B: Az anyósom hamvait beleprésceltetem nadrágom északi részébe, — A keresztanyámat nagyon szeretem, az ő hamvaival kiplombiroztatom a bal hátsó zápfogamat. (Megveregeti A. vállát.) A maga hamvaiból sárcipőket csináltak.

A: Azt ám a görcsöt. Én csináltak magából cipőkefét.

B: Nem lehet. De én beadom pirulába a maga hamvait egy konflis lónak. Akkor fog aztán zötyögni. Ez jó ötlet! Mi? Na? Mit szól hozzá vén kellemetlen?

A: Mindig mondtam magának, hogy ne hagyja abba a hidegvizkurát.

B: Ne fájjon magának az én fejem. Fog ön még Frimminál dominózni, és dupla fehér helyett dupla nyolcast tenni. Jó, jó!

A: Isten önnel kis bohó!

B: Schvarcer-intézet önnel és gyöngyharmat!

(Visszavonulnak celláikba.)

—il.

Jegyzetek.

Hírszolgáltatás, báli névsor.

Manapság már tul vagyunk azon, hogy a közönség az ujságírókban csupa pályatvesztett egyéneket láthasson. A vidéki hírlapírás rohamlépésekben halad előre a nagyobb városokban, a hol miniszteri fizetéssel alkalmaznak lapvezetőket, akik szépirói működésükkel, irodalmi vállalatokkal, laptudósításokkal stb. még egyszer annyit kereshetnek. A hivatásos ujságírók száma — akik tehát

hogy mióta férjhez mentél, látni sem lehet téged. Talán gyöngékedtél nemde?

Gólyáné: Nem mondhatnám, hogy beteg vagyok, ugy néha vannak szív szorulásaim.

Özv. Szarka D.-né: (szomszédai felé jelentőségteljes pillantásokat vetve). — Hm, édes szép virágom az már nagy baj. Miért nem mégysz orvoshoz?

Gólyáné: (maga elé nézve) Hiszen gyógykezel a házi orvosunk.

Özv. Szarka D.-né: — Ugy? ördögi mosolylyal) Na az már más. Ugye kedves öcsém asszonyék?

Több hang: Bizony veszedelmes is az a szívbaj.

Gólyáné: Bizony nagy baj. Szegény Tiborom is egészen a busulásnak adta magát mióta szívbajos vagyok.

Özv. Szarka D.-né: (gonosz pillantásokat vetve szomszédai felé) Szegény Tibor, szívből sajnáljuk. Ugyebár kedves öcsém asszonyék?

Több hang: Szegény Tibor! mi is sajnáljuk.

Gólyáné: (zavartan néz körül, majd szívbajára hivatkozva hirtelen távozik.)

Özv. Szarka D.-né: (szinte neheztelőlég.) Már mégysz.

— Ne menj még édes... jah vagy ugy, újra szívszorulásod van. Szegény asszony! (szomszédai felé kacintva.) Szegény Tibor!

tisztán tolluk által teremtik meg megélhetésüket — a nagyobb vidéki városokban 500-ra tehető. Ezért mind olyan megélhetést biztosítanak maguknak, ha szeretik a munkát — a milyent más pályákon hasonló korban csak kivételes körülmények közt érhetnek el.

Es ma már senki sem hisz a fületlen szoba, éhező bohémek meséjében és inkább az lehet a baj, hogy az ujságíró jobban él még annál is, mint a menynyire élnie adatott s hogy a troubadourok nem használják ki keresetforrásaikat.

Ami az ujságírói képességeket illeti, arról is felesleges elmélkedni. Egy hivatásos ujságíró készség tekintetében, sokoldalú ismereteinél fogva, fölül áll az átlag ember műveltségén. Aki egy évtizedet eltölt az ujságírás szolgálatában — feltéve, hogy hivatását komolyan fogja fel — az egy személyben bölcsész, fizikus, bíró, politikus, ügyvéd, műértő a művészetek legtöbb ágában, orvos, közgazdász, katoná, rendőr, kereskedő, magándetektív és majdnem gondolatolvasó. Talán nem tud mindezekből annyit, hogy oklevelet nyerhetne tudásával, de eleget tud ahhoz, hogy minden kérdéshez hozzászólhasson a mi a lényegét illeti eltekintve a formáktól.

A vidéki ujságírás modern átalakulásának hullámverése körülgyűrűzte Debrecen is, a melynek pár év alatt feltétlenül lesz olyan sajtója, mint Aradnak, Szegednek, Nagyváradnak s a többi nagyobb vidéki városoknak.

De hogy ez megtörténhessék, feltétlenül szüksége van a sajtó munkásainak a közönség előkelő, jó érzékére, a sajtó kellő képen való értékelésére, helyes irányban való megbecsülésére és kiváltképen a közönség úgyszeretetére a hírszolgáltatásnál.

Tessék minden rangu és rendü foglalkozást űző, társadalmi állást elfoglaló embernek a nap ébren töltött 18 órájából hetenként kétszer egy negyed órát arra szentelni, hogy anyaggal szolgáljon a napisajtóhoz s megfogják látni, mennyi minden történik városunkban, a miből okulást meríthetünk, tanulságot vonhatunk le, de a melyek után, a szélrózsa minden irányába a hírlapíró nem futtat, akkor, mikor meglévő anyagának lelkiösmeretes, nyugodt — tehát nem hevenyészett — feldolgozása ugy is elég időt vesz igénybe.

A hírszolgáltatás készségét különösen ajánlom most a farsang hajnal-fakadásán, a mulatság rendezők és bálkirályok figyelmébe. Mikor teljes rendelkezésükre áll a meghívottak névsora, mikor a pénztár előtt ugy is el vonulnak a megjelent előkelőségek és hölgyek, a kiknek névsorát minden fáradság nélkül összeírhatnák, ugy, hogy az első négyesre készen is lehetnének vele, akkor, ha ezt meg nem teszik, ez legalább is kicsinylése az a sajtó hatalmának a melynek hatása egy város közéletére — bizony mondom — nagyon lényeges dolog. Ha egy város megkívánja, hogy fejlett hírlapírása legyen, akkor igyekezzék a közönség azon, hogy megkönnyítse az ujságíró munkáját.

Belőlem nem az önzés beszél — mikor a báli névsorok összeállítására hívom fel a rendező urak figyelmét — egyetlen idegszámam sincs, amit feláldozhatnék a báli tudósítói tisztség betöltésére, még csak nem is a kartársi szeretet (némi irigységet táplálok ugyanis azon kollégáim iránt, akik elég fiatalok

e tisztség betöltésére) hanem igen is lehetőleg azokat a hölgyeket szeretném megkímélni a boszuságtól — akiket önök T. rendező urak szeretnek s a kik — önöket viszont szeretve — minket szídnak akkor, mikor nevük kimaradása a báli tudósításokból — egyedül az önök hibájuk lehet csak.

Szatyi.

H I R E K.

N a p l o.

Iparmuseum, nyitva minden vasárnap és ünnep napon d. e 9—12-ig.

Jan. 8—13. Téli nagyvásár.

Jan. 8—9. Görög kath. karácsonyi ünnepek

Jan. 10. Izr. nőegylet jelmezes álarcos bálja Arany Bika.

Jan. 11. Vásár vasárnapja.

Jan. 11. Körvadászat Mike-Pércsen.

Jan. 13. Vármegyei közigazgatási bizottság ülése

Jan. 17. A Függetlenségi-Kör táncvigalma. Arany Bika.

Jan. 17. Önálló munkás b. s. pénztár mulatsága. Korona.

Jan. 17. Állami ménék szétosztása.

Jan. 18. Mátyás Király ünnepe, Iparos-Othon.

Jan. 24. Timár ifjuság bálja, Arany Bika.

Jan. 25. A polgári-kör bálja, Arany Bika.

Jan. 31. Jótékony nőegylet estéje. Arany Bika.

Febr. 1. Az iparos kör bálja. Arany Bika.

Febr. 1. Az Iparos kör táncmulatsága. (Bika szálloda.)

Febr. 14. A műpártoló egyesület művészestéje. Arany Bika.

Febr. 15. Az iparos ifjuság táncmulatsága. Arany Bika.

Febr. 21. A függetlenségi párt estéje. Arany Bika.

Febr. 22. Evang. filléregylet tea-estéje.

* Szávay Gyula a Petőfi-társaságban.

Szávay Gyula még nem foglalta el széket a Petőfi-társaságban, de már is megnyerte minden tagtársának a tetszését. A budapesti nagy-gyűlést követő társas ebéden ugyanis mondott oly aranyos humoru, sziporkázó szellemű felköszöntőt, mellyel általános derűt, jókedvet támasztott és a mellyel az ötleteiről híres *Sipulusz* hatalmas versenytársának bizonyult. A debreceniek egyébként sem vallottak szégyent, mert küldötteik, *Komlóssy* Artur, a Csokonai-kör alelnöke és *Kardos* Alber, a Csokonai-kör titkára, mind a nagygyűlésen, mind az értekezleten szives figyelemben részesültek a Petőfi-társaság tagjai részéről.

* **Az időjárás.** Vozáry Pál, a szegedi Meteor, aki országos hírt szerzett időjóságaival, ujabbán a következőket írja a napon észlelt foltokról s kitérésekről, melyek szerint az időjárás alakul. Az általam fölemlített napfolt tényleg megjelent a napon, ami kétségtelenné teszi, hogy azon kitérések fordultak elő. Ezeket még eddig biztosan nem lehetett kiszámítani s így az általuk okozott zavar az időjárásban előre nem jelezhető, mert ha a kitérések következtében jó melegvezető gázok löveltetnek ki, a mi légkörünk is fölmelegszik, rossz melegvezetőknél azonban nem. Jelenleg az előbbi eset állott be, így az alapján

véve hideg jellegű esomópontok nem érvényesülhettek, mindössze erős eszést hoztak. A napfolt 2-3 nap mulva átfordul; úgy lehet, hogy a jobb vezető gázokat is magával viszi és a 10-iki esomópont hatása alatt az eltelt hideg idő már beáll. Hogy e hónapban még téli hideg időnk lesz, az az ideai időszakos hideg időjárás jellegéből önként következik.

* **Az izr. nőegylet álarcos bálja.** A közönség érdeklődése szinte szokatlan nagy arányban fordul az izr. nőegylet január 10-iki jelmezes és álarcos bálja felé. Az érdeklődés azonban érthető, ha figyelembe vesszük, hogy ezen az estén nyemcsak a táncosoknak és táncosnőknek van kilátásuk a legjobb mulatságra, de a legmegrögzöttebb kitanécolt ember is szívből gyönyörködhetik és mulathat az estén műsorába felvett számtalan bohóságon.

Az estén felvonulással kezdődik. A felvonulás ideje 9 óra, miért is az elnökség felkéri úgy a jelmezben mint a domonban megjelenő hölgyeket és urakat, hogy fél 9 órára sziveskedjenek a cukrász terembe egybegyülni. A felvonulást dr. Berger Andor rendezzi, — utána következik a szerencsekerék. 500 szám lesz kibocsátva, egy szám ára 40 fillér, — nyereménytárgy pedig több mint 80 szerepel a szerencsejátékban. Ezután kezdődik a Tarka Színpad előadása, belépő díj 50 fillér. A bálon megjelenő alkalmi lap egy számának ára 40 fillér. — Több sátorban szép asszonyok és leányok fognak teát, pezsgőt, frissítőket és szivart árulni, — s végül mindennek betöltéséül megkezdődik a tánc, ami azután tart 101-ig.

* **A katonai felülvizsgálatok.** A m. kir. honvédelmi miniszter felkérte és megbízta Puky Gyula főispánt és Simonffy Imre kir. tanácsost, hogy a katonai állandó vegyes felülvizsgáló bizottságban az elnöki, illetve alelnöki tisztet töltsék be. A felülvizsgálatok idejét következő napokra állapította meg a miniszter: január 22, február 17, március 17, április 25, május 12, június 12, július 13, augusztus 3, október 16 és 27, november 17 és december 10. Amennyiben ezek a határidők mind vasárnapra esnek, a bizottság szükség esetén a következő hétköznapokon is folytatja működését.

* **Az O. M. Bank új váltóbirálói.** A debreceni keresk. kamara legutóbbi közgyűlésén ejtette meg a jelöléseket az O. M. B. kerületbeli fiókintézetének kilépő váltóbirálói helyére. A bank macazottsági igazgatósága most értesíti a kamarát, hogy miután a magyar gazdasági egyesületek országos szövetsége is az Osztrák-magyar bank új alapszabályainak 64. cikke értelmében meghallgatva lett és a f. é. november 6-án 140 szám alatt kelt átiratunkban váltóbirókul javaslatba hozott személyiségek ellen észrevételt nem tett, az alább megnevezett fiók intézetek mellé váltóbirókul meghívta illetőleg váltóbirókul kinevezte a következő urakat. és pedig:

I. a debreceni fiókintézetnél: Áron enő, Gaszner Károly, Kovács Gyula,

Schmid Ágoston, Szabó Kálmán, Mayer Emil.

II., a máramarosszigeti fiókintézetnél: Fejér Zsigmond, Hitter Viktor, Krocsák Károly, ifj. Mihálka Károly;

III., a szatmár-németi fiókintézetnél: Gillyén József, Jákó Mihály, Dr. Keresztszeghy Lajos, Losonczy József, Stern Jakab;

IV., a szolnoki fiókintézetnél: Kiss Ferencz, Kubies Gusztáv, Vig Gyula, Ludvig Kálmán, Kléger József.

* **Ráth Károly emlékére** a debreceni kereskedelmi és iparkamarához érkezett adományok összege a legutóbbi kimutató szerint 250 kor. 20 fillér. Ujabb adományokul érkeztek: A török-szentmiklósi ipartestülettől 15 kor, Méder György kamarai tanácsos gyűjtése II-Böszörményben 20 kor. A gyűjtés összege 285 kor 20 fillér.

* **Fényes esküvő.** Dr. Engel Ignác orvos, Biharvármegye tb. főorvosának bájos leányát Engel Irénkét tegnap vezette oltárhoz Doktor Armin gépészmérnök, h. iparfelügyelő. A polgári esketés délelőtt fél 12 órakor volt, az esketést Oláh Imre anyakönyvvezető végezte teljes díszben. Tanúk voltak a menyasszony részéről Steiner Gábor ny. ezredes és dr. Moskovits Miksa, a vőlegény részéről Polgár Zsigmond iparfelügyelő. Az anyakönyvi szertartás után hosszú kocsisorban az izr. templomba vonult, mit zsufozásig megtöltöttek a fiatal pár barátai és ismerősei. Az egyház áldását Krausz Vilmos főrabbi adta a fiatal párra. Esküvő után a Margit fürdő dísztermében 70 teritékű nászlakoma volt, hol Rácz Károly muzsikája mellett sokáig együtt maradt a jóbarátok serege. Az új házaspár a délutáni vonattal Rómába utazott.

* **Szeőke Barna temetése.** Szeőke Barnának, a magyar óvári gazdasági akadémia fiatalon elhunyt hallgatójának holttemetét hazaszállíttatja a gyászoló család. Ma délben érkezik meg a koporsó s délután 2 órakor helyezik örök nyugalomra a nagy váradi utcai ev. ref. sírkertben. A család következő gyászjelentést küldte szét:

A váratlan csapástól megrendülve tudatjuk a felejthetetlen jó gyermek, szerető testvér, unokaöccses, sógor és nagybátya nagyharangi Szeőke Barna a magyar-óvári gazdasági akadémiai hallgatójának f. é. január hó 6-án Magyar-óváron életének 19 éves korában történt gyászos elhunytát. Kedves halottunk földi részei hazaszállíttatván, f. hó 8-án d. u. 2 órakor fognak a vasúti indóháznál tartandó gyászistentisztelet után a nagyváradi-utcai ev. ref. sírkertben örök nyugalomra tételni. özv. Dr. Szeőke Istvánné szül. Körner Vilma mint édes anyja. Szeőke Margit férj. Szücs Elek mint testvér. Szücs Elek mint sógor, Szücs Vilma mint unokahuga Körner Gyula, Körner Adolf mint nagybátyja.

* **A jótékony nőegylet tombola-estéje.**

A debreceni jótékony nőegylet január 31-én a Bika szálló dísztermében tombolával egybekötött táncmulatságot rendez szegényeinek és árváinak felruházására. A táncmulatságra már szétküldte a választmány nevében Veressné Szathmáry Teréz urnő, a nőegylet tevékeny elnöknője. A rendezőség élén állnak: Veressné Szathmáry Teréz elnöknő, Szabó Kálmánné és Komlóssy Arthurné alelnöknők, S. Szabó József tb. titkár, Szücs Kálmán pénztárnak, Konez Akos titkár. Választmányi tagok: Abrahám Lászlóné, Dr. Balkányi Miklósné, Balogh

Gézáné, Benyáts Emilné, özv. Béressy Sámuelné, Berger Jenőné, Berger Mórné, özv. Berger Vilmosné, Bernáth Eleménné, Berzöffy Vincéné, Boczkó Sámuelné, özv. Brunnerné, Csanak Jánosné, Csanak Józsefné, Csiffy Katalin, Debreceni Lajosné, Dobieczy Sándorné, Fráter Erzsébet, Füleky Pálné, Fürst Odónné, Gabona Nándorné, Hutiray Béláné, özv. Jablonczay Kálmánné, özv. Jó Istvánné, Kolbenhayer Kálmánné, Karay Sándorné, Kaszanyitzky Andorné, Kaszanyitzky Endréné, dr. Kola Jánosné, Komlóssy Dezsőné, Konez Akosné, ifj. Láber Mihályné, Lestyán Adorjáné, Lovassy Károlyné, Márton Imréné, Mayer Emilné, Mitrovics Gyuláné, Muraközy Róza, or. Nagy Lajosné, dr. Oláh Miklósné, Ormódy Lajosné, dr. Pallay Miklósné, Péchy Mártha, Pénzes Sándorné, Puky Gyuláné, Pünkösty Ferencné, Riesz Lipótné, özv. Szallár Ferencné, Váradi Szabó Jánosné, Szathmáry Mihályné, Sass Béláné, Sesztina Jenőné, Szávay Gyuláné, Székely, Ferencné, Szücs Kálmánné, dr. Szücs Miklósné, Tóth Béláné, Dr. Tüdös Jánosné, özv. Vargáné Dalmy Teréz, Varga Károlyné, özv. Vértessy Lajosné, Vecsey Imréné, Veszprémy Zoltánné. Belépő-díj személyenként 1 tombolajegygyel 4 korona. Pályozó-jegy 3 korona. Egy tombola jegy 60 fillér. A pályozóba lépők személyjegyet is tartoznak váltani. A pályozókra előjegyezni lehet Zádor Lajos ur üzletében, személyjegyek pedig előre válthatók Zádor Lajos, Benyáts Emil, Szent-Királyi Tivadár, Bartha Kálmán és Békés Lajos urak üzletében. A rendezőség kéri a hölgyeket, hogy lehetőleg egyszerű öltözetben sziveskedjenek megjelenni. Hosszu évek óta Debrecen előkelő társaságának legkedvesebb, várva várt mulatsága a nőegylet táncestélye, melynek címere nemcsak a jótékonyosság, de az igazi jókedv is. Teljes számban szokott részt venni ezeken a mulatságokon Debrecen közönsége s az előjelekből következtetve így lesz az idén is.

* **A szegény kosárkötőnek.** Ma újabb adományokat kaptunk a szegény 76 éves kosárkötő felsegítésére. És pedig a debreceni izraelita nőegylet küldött 4 koronát dr. Popper Alajosné asszony 2 koronát, és R. J. ur 80 fillért. A tegnap kimutatott 18 korona 20 fillérrel együtt ez 25 korona. Azonnal intézkedtünk, hogy a Rosenberg-féle ismert szállító cég szállítsa s adja birtokába Jámbor Györgynek a vasuton megérkezett vesszőt, hogy a szegény öreg már a mai napon munkához láthasson s megérhesse azt az örömet ismét, hogy a kereset forrás a jószívűek segítségével megnyíljék számára. Holnap közzé fogjuk tenni a szállító cég elszámolását és ha marad valami fölösleg, azt átadjuk az öreg kosárkötőnek. Ezzel a gyűjtést le is zárjuk és az emberszeretet megnyilatkozásáért forró köszönetet mondunk mindazoknak a jószívű adakozóknak, akik a szegény munkás embert nyomorúságában megsegítették.

* **Eljegyzés.** Horváth Lajos nyírbalkányi tisztviselő eljegyezte Román Ede helybeli kereskedő kedves és nagy műveltségű leányát Ilonkát. A fiatal menyasszony, aki Angolországban nevelkedett, a múlt télen egy, az angol körben tartott felolvasásával aratott szép sikert.

* **A kamara költségelőirányzata.** A kereskedelmi miniszter ma érkezett lei-

ratával a debr. keresk. és iparkamara 1903. évi költségelirányzatát jóváhagyta s az eddigi 3 százalékos illeték kulcs alkalmazását engedélyezte.

* **Pipások, vigyázatok.** A kereskedelmi miniszter egy csalafinta osztrák gyáros mesterkedéseire mutat rá a keresk. kamarához intézett következő levélvel:

Tudomásomra jutott, hogy Partsch János, alsó-ausztriai (theresienfeldi) pipagyáros pipagyártmányait Magyarországon magyar címerrel, mint ékítménnyel, ellátva hozza forgalomba olyképp, hogy a szembetűnő címerhez képest ennél sokkal kisebb alakban és mellékes helyen, a pipa nyakának két oldalán azonos színezéssel és azonos méretben egyrészt a készítő neve, másrészt egy elipszis alakú gyári jegy forma jelzés van alkalmazva, mi által a vevő közönségben azt a téves hitet ébreszti, hogy a szóban forgó pipagyártmányok magyar készítmények. Erről az elsőfokú iparhatóságokat azzal értesitem, hogy a mennyiben akár feljelentés, akár tapasztalat útján a fentemlített visszaélés tudomásunkra jut, az 1884. XVII. t. c. 157. §-ának d. pontja alapján a megtorló eljárást tegyék folyamatba.

* **A Polgári kör bálja.** A Polgári kör január 25-én tartandó báljára nagyban folynak az előkészületek. Ezer darab meghívót küldtek szét, de könnyen megtörténhetett, hogy illetékes egyének tévedésből még nem kaptak meghívót. Felkéri tehát a rendezőség azokat, kik meghívóra igényt tartanak, sziveskedjenek a Polgári kör hivatalos helyiségében személyesen vagy írásban jelentkezni.

* **A tanári körből.** A debreceni tanári kör e hónap 10-én szombaton d. u. 4 órakor gyűlést tart az ev. ref. kollégiumban, a melyre a kör t. tagjait ez uton is meghívja — az elnökség.

* **Gyűjtés Grünwald Béla szobrára.** Magyaranyu mozgalom indult meg újszólván az egész országban, hogy Grünwald Bélának, a nagy nevű politikai írónak szobrot állítsanak születése helyén, Besztercebányán. A szoborra gyűjtést indítottak minden vármegyében. Puky Gyula főispán körlevelében hívta fel Hajdúmegye mindenegyres községének előljáróságát, hogy a gyűjtést indítsák meg.

* **Ezüst menyegző.** Deutsch Ignác, a Hungária kávéház derék billiárd mestere ma üli házasságának 25 éves ünnepét. Az ezüstmenyegzőt, a rokonok és jóbarátok nagy serege ünnepli együtt a jubilans házaspárral és családjával.

* **A rendőrség működése számokban.** Végül Gyula a helyettes rendőrfőkapitány tegnap nagy munkát fejezett be. A debreceni rendőrség egy évi működéséről csinált kimutatást, a melyből sok tanulságot vonhatunk le, ha épen tanulni akarunk belőle. Körülbelül 10—12 nyomtatott ivre terjedő kimutatás most készül a város nyomdájában s fontos adatakat fog szolgáltatni Debrecen város rendészetének történetéhez.

* **Halálozások.** Vizkereszt napján és tegnap elhaltak: Szabó Sándorné ev. ref. 23 éves, Fazekas Róza ev. ref. 1 hónapos, Ober Mária róm. kath. 16 hónapos, Erdélyi Mihályné ev. ref. 39 éves, özv. Kajos Jánosné ev. ref. 39 éves, Lakatos János ev. ref. 15 napos, Zabos Péter ev. ref. 23 éves, Tőkésy István gör. kath. 6 éves.

* **Egy darab márvány.** A rendőrbiztosok szobájában egy papírnymotónak felesleges módon nagy méretű márvány darab vonja magára az ott megforduló ügyfelek figyelmét. Sőtét a márványlap színe, mint a gyászos kegyelet, mely ilyen márványból emel oltárt az elhunytak emlékének, szilárd, mint általában az anyag, melyet hasonlatul hívnak fel gyakorta a megmásíthatlan elhatározások jellemzésére. És akik észreveszik ezt a márványlapot, aligha gondolják, hogy az *bűnjel*, bizonyítéka egy kávéházi verekedésnek, melyben ennek a márvány darabnak fontos szerepe jutott, egy ember koponyájával való közvetlen érintkezése által.

* **Ragadós betegségek a megyében.** A rossz időjárás miatt nem esoda, ha a járványos betegségek újra lábra kapnak a megyében. Újabb időben Hadházon és H. Nánáson léptek fel járványos betegségek s alig mulik el nap, hogy erre vonatkozó jelentések ne érkezzenek a megyeháza felé.

* **Nő egy kaszárnya ellen.** Sipos Zsófia voltaképpen a szomszédos Szováty leánya, bár ugyan annak a hatósága se szeretné magának vallani, ha kénytelen nem volna vele. Debrecenből örökre ki volt tiltva, de azért többet volt nálunk, mint otthon. Legutóbb három nappal ezelőtt toloncolták haza, de tegnap újra vissza hozta a szive. — Szerelmes ugyanis egy 39-es katonába, aki szakaszvezetői minőségben vigyáz a házára. Tegnap azért jött vissza, hogy ennek az embernek a hűtlenségén bosszút álljon. — Miután pedig másképpen nem tudott ártalmára lenni, elhatározta, hogy megostromolja a Pavillon kaszárnyát. Elis kezdte követel dobálni a kaszárnya ablakait s e közben orditozott.

— Be verem mindet, úgy is téged srófolnak meg érte. . . És mikor tényleg beütött egy-két ablakot, az ügyeletes tiszt távbeszélőn fordult a rendőrségre, a mely részről egy őrzőjáratot küldtek ki a hírhedt leányzó letartóztatására. Most két hónapig lesz Debrecen lakója Sipos Zsófia, de a — börtönben.

* **A javithatlan pörlekedő.** A debreceni közigazgatási és állami bíróságoknak retteget alakja *Katona* Lajosné, akinek rögeszméje a bűnügyi és polgári pörlekedés. Különösen sok baja van vele a rendőrségnek, mely napokig egyebet se csinál, mint a Katonáné különböző panaszeit hallgatja. Menekülni sem lehet tőle, ha csak nem úgy, mint tegnap tették meg a rendőrség bűnügyi osztályánál, a honnan két rendőr közbejöttével erőszakkal távolították el.

* **Az erkölcsös Debrecen.** A mi városunk polgárerénye híres az egész országban s általában Debrecen környékét tekintve mindenkor az első helyen áll a nagyobb vidéki városok közt. Az elmúlt évben 600 nőt és férfit büntetett meg a rendőrség közérkölciségbe ütköző kihágás miatt.

* **Koldusok engedelem nélkül.** Napok óta egy meglehetősen zülött külsejű, de más különben elég jó modoru ember jár-kált Debrecenben házról-házra s megindító történetek előadása mellett könyöradományokat gyűjtött. Több oldalról érkezett a kolduló ember ellen panasz a debreceni rendőrséghez, mely tegnap le is tartóztatta az illetőt Varga Gábor, jóllehet munkaképes, engedelem nélkül koldul, mint sok más dologkerülő városunkban.

* **Meghívás.** A „Polgári kör“ bálrendező bizottságának t. tagjait felkérem, hogy január hó 10-én szombaton d. u. 5 órakor az egylet helyiségében lehetőleg teljes számban megjelenni sziveskedjenek, — Oláh Károly b. b. elnök.

* **Tolvajok keresése.** Nem csak Debrecenben, de más városokban is vannak ugynevezett ismeretlen tettesek és olyan gazemberek is, akik ravasz furfanggal és igen ügyesen ugranak meg az igazságszolgáltatás felől. Tegnap két helyről is kapott táviratot a debreceni rendőrség és pedig Székes-Fehérvárról és Nagykanizsáról. Előbbi helyen Veiningen György utóbbi városban Kerecsényi József követtek el nagy lopásokat, a kiknek közzétett levele megérkezett mi hozzánk is.

BUDAPESTI TUDÓSÍTÁS.

A kuria választási tanácsa. A kuriai bíráskodásról szóló törvény értelmében a választási ügyekben ítélkező bírának fele minden évben kilép, s ezekre nézve új választásnak van helye. A kuriának legutóbb tartott összes ülésében újították meg a választási bírák felét. Kisorsolták a következőket: Nagy Sándor, Kelemen Mór, Asztalos Aba, Losonczy Ödön, Adám András rendes és Beck Hugó, Bene Kálmán póttagokat. A választás, a mely titkos szavazással történt, azzal végződött, hogy a kisorsoltakat újból megválasztották, azonkívül a nyugodalomba vonult Tergovesis István helyett Istvánffy Józsefet választották pótbíróknak.

Nemzetközi tüzoltó nagygyűlés. A nemzetközi tüzoltó szövetség központi választmánya elhatározta hogy a jövő 1904-ik évben Budapesten tartja nagygyűlését. Ezen a nagygyűlésen nem csak Európa minden állama, hanem Amerika és Japán is képviseltetni fogja magát. Az első három nagygyűlést Párisban, Londonban és Berlinben tartották meg, Budapest tehát ebben a tekintetben megelőzi Pétervárt, Rómát, Bécsét stb. A nagygyűlés versenylvakorlatokkal lesz egybekötve.

Kohl Medárd a pápánál. Dr. Kohl Medárd püspök tegnap érkezett haza Budapestre Rómából, a hol tisztelgett a pápánál s Vaszary Kolos hercegprimás újví üdvözlését tolmácsolta. Kohl Medárd részt vesz az e hó 12-én kezdődő papszenteléseken a Mátyás templomban.

Major Ferencz temetése. Major Ferenc halála iránt szinte általános a részvét politikai pártkülömbőség nélkül. Ritka érdekes tünete ez az érzelmeknek változásának. Major ugyanis sokáig nem birta a ház rokonszenvét, sőt még inkább eljenszenvet keltett rendkívüli böbeszédűsége miatt. Csak az utóbbi évben derült ki, hogy Majort félreismerték. Bámulatos szorgalma és komoly tanulmányai valamint a néppártiak részéről ritkán tapasztalt elfogulatlansága bizonyos országos ügyekben, a melyekben többi elvtársa mindig reakcionárius szellemet árul el, megnyerték a kedélyeket iránta. Az utóbbi évben már ritkábban szólalt fel és csak akkor ha valóban szükségét érezte. Fiatalon, élte delén és férfierő-

ben érte utól a halál. Szülővárosa Székesfehérvár tudvaleg maga kívánta eltemettetni, de Major családja mostanig vonakodott e kívánságnak megfelelni. A tegnapi délelőtt megérkezett székesfehérvári küldöttség azonban annyira meghatotta a családot, hogy beleegyezett a székesfehérvári temetésbe. Tegnap délután 3 órakor a beszentelés után vitték el a holttestet Székesfehérvárra, a hol ma délután lesz a temetés. A képviselőház is képviselteti magát a temetésen, a melyen jelen lesznek az összes néppárti képviselők Molnár János apát kivételével, a ki értesülésünk szerint súlyos beteg, de betegségét titkolják.

Vasutasok fizetésrendezése. A Szárnyas-kerék című új vasuti szaklap írja: Megbízható forrásból nyert értesülés szerint az államvasuti tisztviselők fizetésrendezésének ügye véglegesen eljutott a megvalósulás elé. A pénzügyminiszter a teljes, kidolgozott javaslatot pénzügyi szempontból egészben elfogadta és már a kereskedelemügyi miniszterhez vissza is juttatta. A javaslat szerint az összes alkalmazottak fizetésrendezésének céljaira 1 millió 800 ezer korona vétetett fel az 1903. évi költségvetésbe. A fizetésrendezést hivatalosan azonban csakis a költségvetési tárgyalások befejeztével fogják nyilvánosságra hozni, de valószínűleg már 1903. év január 1-étől visszamenőleg fog érvényben lenni. Ertesülésünk szerint az első hivatalnoki kinevezés azonban 1400 korona lesz és a főhivatalnoki rangfokozat 3600 korona fizetésnél fog kezdődni. Egyben a lakberek is szabályozást nyernek. Egyelőre csak a hivatalnokok fizetésének rendezése van tervbe véve míg a főhivatalnokoké csak 1906-ban fog megtörténni. A javaslatban a várakozási idő is meglehetősen előnyösen meg van határozva. A fizetésrendezéshez szükséges összeg fedezésére már életbe is lépett az új zónadijszabás, melynek bevételi többletéhez még a már észlelhető, tömeges nyugdíjazás folytán megüresedő állások összege is járulni fog. A megüresedő állásokat előléptetés és kinevezés útján töltik be, azonban az alsóbb rangfokozatban ekként megüresedő állásokra egyelőre új kinevezések nem fognak történni. A fizetésrendezés az általános kinevezéseket nem fogja érinteni. A hivatalnokokéval egyidejűleg fogják rendezni az altisztek és szolgák fizetését is. Azt is megtudtuk, hogy az igazgatóságnál és a kereskedelmi m. kir. miniszteriumban folyamatban vannak az új szolgálati szabályzat javaslatára és a vasutigazgatás reorganizálására vonatkozó munkálatok. — Tervbe van véve azonban a fizetésrendezéssel kapcsolatban a nyugdíjárulások némi felemelése.

Nagygyűlés a románok aktivitása érdekében. Amióta a román nemzeti komité elnöke, Ratiu János dr. meghalt, azóta folyton nagyobb az elégtelenség a komité működésével. A mostani elnök basesti Papp György, a ki magyar nemessége és magyar neve dacára és annak ellenére, hogy valamikor a függetlenségi pártnak volt az elnöke, a legtulzóbbak egyike, népszerűségnek azonban nem örvend és azért tekintélye sincs. Az intelligensebb elemek ennél fogva mindinkább elidegenednek a komitétól, melynek működése annak előtte sem találkozott osztatlan helyesléssel s azt követelik, hogy a komité újraszervezzék és törvényes alpra helyezték, hogy a hazai románok érdekeit hatásosabban védhesse. E végből a pünkösdi ünnepekre nagy

népgyűlést terveznek mely ugy ez irányban, mint aktivitás kérdésében hozzon határozatot.

Villamos gépkezelők tanfolyama. A mindennemű villamos gépek kezelői számára tanfolyamot nyitnak Budapesten e hó 31-én. Tanulóknak felvételnek az elektrotechnikai gyárak és vállalatok szakmunkásai, gépkezelők, bádigosok, lakatosok és rézművesek. A tandíj 16 korona. A beiratások az intézet helyiségében (VIII. Népszínház-utca 8 sz.) december hó 15-től 17 napjáig este 6 órakor tartatnak: vidékiek a tandíjnak postautalványon és az okmányoknak levélben való beküldése mellett is beiratkozhatnak.

Eszterházy Kálmán gróf a képviselőház népszerű jegyzője, ki a télen eleszván balkezét súlyosan megsértette, mint Kolozsvárról jelentik már annyira jobban van, hogy már kezét is tudja használni, sőt az évforduló alkalmából belső barátjainak üdvözlő leveleket is küldött az ő jellegzetes tiszta betűivel.

S Z I N H Á Z.

Színházi műsor:

Jan. 8. csütörtökön: *Rip van Winkle*, daljáték. A.

Jan. 9. pénteken: *A doktor ur*, bohózat. Előszőr. B.

Jrn. 10. szombaton: *A doktor ur*, bohózat. C.

Jan. 11. vasárnap: délután *Csákon szerzet* *völégény*, énekes bohózat, este *Egy párisi regény*, színmű. *Ujházi Ede* felléptével.

— **(A doktor ur.)** Molnár Ferenc fővárosi bohózatának, *A doktor ur*-nak pénteken este lesz a bemutató előadása. A 3 felvonásos bohózat szereposztása ez: Dr. Sárkány: *Sebestyén*, Pukszér: *Krémer*, Sárkányné: *Hahnel Aranka*, Lenke: *Csige Ilonka*, Csathó: *Pataki Béla*, Cseresnyés: *Nagy Dezső*, Bertalan: *Virágháti*, Marosiné: *Havasi Szidi*, Földrajztanár: *Szilágyi Aladár*.

— **(Páholybérlok itt és másol.)** Jellemző feljajdulást olvasunk a *Pécsi Napló*-ban abból az alkalomból, hogy Sopronban a pozsonyi szintársulat előadásaira *harmincnyolc páholybérlo* jelentkezett. Laptársunk megjegyzi, hogy Sopron közönsége jórészt német, most három hónapon át német előadásokat élvezett és jöllehet tán negyedrészt annyi színházi közönsége van Sopronnak, mint Pécsnek, ime Sopronban mégis 34 páholybérlo van, *Pécsett ellenben az összes páholybérlok száma hét*. Hát bizony ez siralmasan kevés. De mit szól pécsi laptársunk a pécsi hét bérlohoz, ha megemlítjük, hogy *Debrecenben összesen százhárom páholybérlo* van, akik az összes páholyokat kibérlik és ha volna mégegyszer annyi páholy, háromszor annyi bérlo versenyezne érte. Ezenfelül a debreceni színházban *nyolcvanhét támlásszék bérlo* is van.

— **(Ujabb műsorváltozás.)** A mára hirdetett *Gésák* helyett ismét más daljáték kerül színre. Tegnap *Aldor Juliska*, ma *Krémer Jenő* betegsége miatt vált szükségessé a változás. Ezért ma este a *Rip van Winkle* című daljátékot adják *Krémer* szerepében *Szilágyi Aladár*val.

TAVIRATOK.

Hirek a királyról.

Bécs, jan. 7. (Saját tudósítónk távirata.) Itt ma a király állapotáról riasztó hírek keringtek. Ő felsége azonban a legjobb egészségnek örvend. A nyugtalanító hírek hatása érezhető volt a börzén. Hivatalos, jól értesült forrásból az utóbbi időben Ő felségéről terjesztett híreket *alaptalannak* jelentik ki.

A kiegyezési megállapodások.

Bécs, jan. 7. (Saját tudósítónk távirata.) *Körber* dr. osztrák miniszterelnök és *Böhm-Bawerk* lovag osztrák pénzügyminiszter ma délelőtt fél 10 órakor a bankgassei magyar miniszteriumban *Szell* Kálmán miniszterelnökkel tanácskozássra ültek össze, a melyben a két parlament elé terjesztendő kiegyezési javaslatok szövegét előkészítették. E konferencián valószínűleg aláírják a két kormány között a kiegyezésre vonatkozólag létrejött megállapodásokról és megegyezésekről szóló jegyzőkönyvet.

Egyidejűleg a szakelőadók is tanácskoztak; az osztrák belügyminiszterium részéről *Anersperg Lipót* gróf osztályfőnök egyezkedett *Lestyánszky Sándor* földmívelésügyi miniszteri tanácsossal az állatforgalomra vonatkozó határozatok tárgyában.

Budapest, jan. 7. (Saját tudósítónk távirata.) Minthogy a délutáni, folytatódó tárgyalásokon sem készülhetek el a javaslatok megszövegezésével *Szell* Kálmán Budapestre való visszautazását elhalasztotta. S valószínű, hogy az éjjel jön haza miután este résztvesz a mai udvari bálon.

Ha a javaslatok szövegének aláírására nem kerülne sor, akkor *Körber* osztrák miniszterelnök és *Böhm Bawerk* pénzügyminiszter szombaton, vagy vasárnap Budapestre jönnek a megszövegezést véglegesen befejezni.

Dégen Gusztáv temetése.

Budapest, jan. 7. (Saját tudósítónk távirata.) *Dégen* Gusztáv dr. országgyűlési képviselő temetése ma délután folyt le nagy részvét mellett. A temetésen jelen voltak *Fejérváry Géza* báró és *Wlassics Gyula* dr. miniszterek *Wekerle Sándor*, *Erdély Sándor* volt miniszterek és igen nagyszámu előkelő közönség.

Elhunyt főrendiházi tag.

Sárköz, jan. 7. (Saját tudósítónk távirata.) *Vécsey Miklós* főrendiházi tag 57 éves korában meghalt. *Vécsey Miklós* annak idején figyelmet keltett a főrendiház reformjára vonatkozó beszédeivel.

Megáradt folyó.

Ungvár, január 7. (Saját tudósítónk távirata.) A *Labore* folyó kilépett a medréből s több falu határát elöntötte. Az áradat elsodorta az imregi fahidat, itten körül elvágvá a közlekedést.

A Nessi-ügy elhalasztása

Budapest, jan. 7. (Saját tudósítónk távirata.) A *Nessi-ügyben* a további eljárás felfüggesztették. — *Nessi* ugyanis újabb tanukat jelentett be, kiknek kihallgatása feltétlenül szükséges.

Gabonatözsde.

Budapest, január 6. (Saját tudósítónk távirata.) Buzakinálat mérsékelt, vételkedv korlátolt. Szilárd irányzat mellett 14,000 métermázsa került forgalomba 2 és fél fillértől 5 fillérig drágább áron. Egyéb gabonanemek közül rozs 2 és fél fillérrel drágább Idő; ködös.

Buza áprilisra	7.67—68.
Ros áprilisra	6.69—68.
Zab áprilisra	6.07—09.
Tengeri májusra	5.66—67.
Repece augusztusra	11.80—90.

Regénycsarnok.**MIRE MEGVENÜLÜNK**

Irta: Malonyay Dezső.

II.

A Madonna lovagja.

(Folytatás.)

És megígérte néki sokszor, hogy majd gondoskodik ő a boldogságáról!

De mit? . . .

Klarisz elszunnyadt, a karján — ő meg nem mozdult, hogy föl ne ébressze, Olyan szépen aludt.

— Láska Kláraeska, milyen ízét csinált maga megint! — mondta volna a feleségének, ha ezt látta volna, Klára gróf.

III.

A nagy vadász.

Nem a mai világba való história ez tudom előre, hogy sokan el sem hiszik, de azért már csak elmondom végig, ha eddig mondtam. Talán akad mégis a ki bölint majd hozzá egyet-egyét; olyik bus öreg ember, a kinek fiatal a felesége, vagy némelyik szomorú fiatal asszony, ki öreg emberhez ment férjhez.

Antal gróf megfogadta hogy gondoskodik a felesége boldogságáról s mi tudjuk, mennyire nem kell kételkedni abban, a mit egy Antal gróf megfogadott.

Mintha folyton azt várta, azt ügyelte volna, hogy valaki megszeresse Klariszt, — valaki, például egy trobadur.

Igy van ez a régi románcokban is.

(Folyt. köv.)

VÁROSI SZÍNHÁZ

Ma Csütörtökön január 8-án „A” bérlet:

Rip van Winkle

Daljáték 3 felvonásban.

SZEMÉLYEK:

Derrick polgármester	Szilágyi Aladár
Adrien, fiacskája	Szabo Gyulus
Rip van Winkle,	Mezey Andor
Lisbeth, a felesége	Aldor Juliska
Alice, leánykájuk	Irmái Etus
Van der Bilt, fiatal orvos	Virágháti Lajos
Nick, fogadós	Nagy Dezső
Catharina, huga	Krémerne

Holnap pénteken január 9-én „B” bérlet

itt először:

A doktor ur.

Bolozat 3 felvonásban.

Kiadó lakás.

A Hunyady-utcában kiadó egy kényelmes uri lakás, áll: 2 utcai szoba, egy előszoba, 3 udvari szoba, egy kézi kamara, egy üveges folyosó, pincze konyha, kamara, pincze és mosó konyhából. Kiadó 1903 évi május 1-től. Évi bér 1200 korona.

Bővebb felvilágosítást ad a Kiadóhivatal.

Eladó

Rudolf trónörökös

Osztrák-Magyar Monarchiája.

Füzetekben német nyelven.

Egy negyed árban.

Kifogástalan, tiszta állapotban.

Czim megtudható a: Kiadóhivatalban.



Cognac

CZUBA-DUROZIER & Cie.

FRANCZIA COGNACGYÁR, PROMONTOR.

Mindenütt kapható.

Magyarországon: BUDA PÉCSI UTCA 10. SZÁM ALATT.

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA.

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és véleményezve.

Az üvegek felszerelése a kereskedelmi védjegy törvényvédelme alatt áll.



Ez a balsam belsőleg és külsőleg használ. — Ez a balsam: 1. Felülmulhatatlanul hatékony gyógyszer a tüdő és mell minden betegségeiben, enyhíti a hurutot és megszünteti a váladékot, elállítja a fájdalmas köhögést és meggyógyítja az ilyen bajokat, még ha idültek is. 2. Kitűnően használ torokgyulladásnál, rekedtségnél és a torok minden betegségeiben stb. 3. Minden lázt alaposan megszüntet. 4. Meglepő gyorsan meggyógyítja a gyomorgöresöt, kólikát és hascsikarást. 5. Gyöngéd székelést okoz és tisztítja a vért meg a veséket, megszünteti a lépkört és a mélabut és megerősíti az étvágyat és emésztést. 6. Kitűnően szolgál fogfájásnál, odvas fogaknál, szájpohadásnál és minden fog- és szájbetegségeknél, megszünteti a felbőgést és a száj meg a gyomor rossz szagát.

7. Külső használatban csodás gyógyszert képez minden sebre, lázas kiütésekre, sipoly, szemölcsök, égett sebek, fagyott tagok, rüh, koszszé bőrkiütések ellen, megszünteti a fejfájás, zugást, szagatást, köszvényt, fül-fájást stb. Vigyáznunk kell mindig a zöld apáca védjegyre, mely fent látható! Legbiztosabb védelem a hamisítások ellen, ha közvetlenül hozatjuk a gyárból, eredeti karton-dobozokban; bérmentve bármely postaállomásra Ausztria-Magyarországon 13 kis-, vagy 6 kettős üveg 4 korona. Bosznia-Hercegovinába 4 korona 60 fillér. Kevesebb nem küldetik. Küldés csakis az összeg előre való utalványozása mellett.

Thierry A. gyógyszerész balsama és centifolia kenőcse.

Ez a gyógyerejében felülmulhatatlan két szer soha sem romlik meg, hanem ellenkezőleg mentől öregebbek, annál értékesebb és hatékonyabbakká válnak, sem fagy, sem meleg meg nem árt nekik, minő-fogva minden évszakban használhatók. Csaknem mindig meghozzák a segílyt és sikert, legalább az orvos megerkezéteig: természetesen soha sem szabad hamisítványokhoz vagy más hatástalan, ugynevezett pótszerekhez nyulni, melyekért csak hiába dobjuk ki a pénzt, hanem forduljunk mindenkor csak ezen két rég kipróbált, kitűnő, olesó, megbízható, amellelt teljesen ártalmatlan, világhírű szerhez, melyet minden eshetőségre készen, minden családban készletben kell tartani. Ahol nem lehet valódi minőségbeu, a valódiság minden ismérvével megkapni, ott rendeljék meg közvetlenül ily ezim alatt:

An Apotheker A. Thierry LIMITED Schutzengel-Apotheke in Pregrada bei Rohitsch-Sauerbrunn.

Központi raktár Budapesten, Török József gyógyszerésznél, Zágrábban Mittelbach S. gyógyszerésznél és Bécsben Brady C. gyógyszerésznél.

Eladó,
18 Hekto törkö
jutányos áron.

Homok-kert 165 szám alatt.

Földbirtok bérbeadás.

Zemplén megye Talya város mellett levő 100—120 cat. hold.

Földbirtok,

hozzá tartozó gazdasági épületekkel
1904 január 1-től bérbe kiadó.

A hozzá tartozó rétek már az évben átvehetők.

Értekezhetni a tulajdonossal
Debreczen Széeshényi-utca 6-ikszám alatt.

Értesítés!!

Pásztor Gyula
és Társa

vas, szerszám és rézaru
kereskedése.

Debreczen, Csapó u. Bankház

Tisztelettel van sze
remsém a n. é. kö
zönség szives tudomá
sára hozni, hogy üzle
tünkben a mai naptól
az összes

korcsolyák

valamint

konyhaedények

tulhalmozott raktár
miatt

gyári áron

alul fogjuk kiárusítani.

Ezen kedvező alkalmat ajánljuk a n. é. közönség szives figyelmébe

tisztelettel

Pásztor Gyula és Tsa.

Magyar kir. államvasutak 206. 961/1902 sz.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága az 1903 évben összegyűlő és feleslegként rendelkezésre álló mintegy

3600 drb. kátrányos és egyéb tisztátalan
18100 drb. ásvány kenő olajos.
1300 drb. skin olajos és
5080 drb. gáz olajos hordót

eladni óhajtván, erre ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A fentkitüntetett mennyiségre nézve a m. kir. államvasutak semminemű kötelezettséget nem vállalnak; ez tehát a tényleges visznyereményhez képest 25%-al nagyobb vagy kisebb is lehet; ennél fogva köteles leendő a vevő az 1903 évben tényleg összegyűlő és eladásra kerülő egész mennyiséget az általa felajánlott egység ár mellett átvenni.

Az összegyűlő hordók esetről esetre, 1903 évi december hó végéig összegyűlők pedig a reakövetkező hónap 25-ig fognak a gyűjtő szertárok által az illető vevő rendelkezésére bocsátatni és tartozik a vevő ezen hordókat a felszólítás vételétől számított nyolcz napon belül átvenni és a szertárakból eltávolítani.

Határozottan kikötöttik: hogy a hordók azon szertárakban veendőek át a melyekben azok össze gyűlnek; Kocsikba való felrakásukról és tovább szállításukról a vevő saját költségén tartozik gondoskodni; ennél fogva tehát olyan ajánlatok, a melyek az egyes szertárakban összegyűlő hordóknak más szertárban való átadását vagy más állomásra való bérmentes szállítását kötik ki. — figyelembe nem vehetők.

A hordók eladása kötelezettség nélkül azok állapotára történik, miért és határozottan kikötöttik: hogy az ajánlatban világosan kitüntető: hogy a felajánlott egységárak a bármely állapotban levő oly hordókért értetnek a melyeknek minden bár sérült alkatrészei u. m. dongái fenekéi és abroncsai megvannak.

Kikötöttik továbbá: hogy minden ajánlattevő ajánlatával az a felett hozzáadott határozatig visszavonhatlan kötelezettségben marad.

Az ajánlat részmenyiségre is tehető. Az ajánló a jelen hirdetésben fel nem sorolt feltételekre nézve a m. kir. államvasutaknál az ócska anyagok eladása iránt 122291/1896 sz. alatt fenálló általános feltételeket kötelezőknek ismeri el, melyek 30 fillérért a nyomtatványtártól megszerezhetők és melyek 60 filléres magyar bélyeg jeggyel, az ajánlattevő saját és két tanu aláírásával ellátva okvetlenül ajánlatához csatolandók. Ezen feltételek az érték járó 30 fillér és 20 fillér póstköltségnek (összesen tehát 50 fillér) a főpénztárnak való beküldése ellenében, kívánatra postával is megküldetnek.

Az ajánlatok kizárólag ezen célra rendelt s anyag és leltárbeszerzési szakosztályunkban egy példányban ingyen kapható úrlapon, ennek rovatainak pontos kitöltése mellett állítandók ki.

Az ajánlatokban az ajánlati árak számokkal és szóval végre a fenti feltételek elfogadása világosan kiteendő. Javítások és vakarásoknak az ajánlatokban előfordulniok nem szabad.

A pályázni szándékozók felhivatnak, hogy ide vonatkozó lepecsételt és (egy) 1 koronás magyar bélyeggel ellátott ajánlataikat ezen külfelirattal: „Ajánlat üres hordók megvételére 206.961/1902 számhoz” 1903 évi január hó 31-ának déli 12 óráig anyag és leltár beszerzési szakosztályunknál (Andrássy-ut 73 sz. II. em. 43 a.) benyújtani sziveskedjenek.

Bánatpénzképen az ajánlott egységárak szerint kiszámított érték összegnek 5%-a az ajánlat benyújtását megelőző napon déli 12 óráig a főpénztárnál készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapírokban leteendő.

Más ügyletek biztosítására letétünkben levő biztosítékok ezen ajánlatokhoz nem fogadtatnak el bánatpénzül.

Bánatpénz — vagy aláírt feltételek nélkül továbbá elégtelen bánatpénzzel a kitűzött határidőn túl, vagy nem az előírt ajánlati úrlapon tett ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

Pótajánlatok semmi körülmények között nem bocsáthatók tárgyalás alá.

Egyébként a m. kir. államvasutak igazgatósága fentartja magának a jogot, hogy az ajánlatok közül tekintett nélkül az ajánlott árakra — szabadon választ-hasson továbbá: hogy amennyiben ennek ellenkezője az ajánlatban ki nem köte-tett volna — tetszés szerinti részmenyiségeket engedhessen át, mely esetben az az ajánlattevő az átengedett részmenyiséget is köteles átvenni; és végre; hogy a cél elérésére más intézkedéseket is teheszen.

Budapest, 1902 év december hóban.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

IPAR ÉS KERESKEDELEM

A SZABADSÁG KÖZGAZDASÁGI MELLÉKLETE.

Rovatvezető: **GRÜNVALD JÓZSEF** kereskedelmi és iparkamarai segédtitkár.

Ipari intézmények fejlődése Debrecenben.

— Három közlemény. —

Debrecen, 1903. jan. 8.

III.

Ez időtájt Debrecenben oly szervezet, mely az ipari érdekeket felszinen tartani, azoknak szószólója lenni, hivatva lett volna, nem volt és épen ezért elismeréssel és hálával kell felemlitenünk azon — ma már részben elhunyt — egyének neveit, kiknek uttörő szelleme az „értelem, munka, szorgalom” jelszavak mellett elsőként hintették el a magot, a melyből kikelt az eszme, megalakult az iparos ifjuság önképző és betegsegélyező egylete s a minden kezdeményezésnél tapasztalható közönynek legyőzésével s annyi akadálynak ellentállásával alakot öltött a szent íge, mely felébreszté az iparos ifjuságban az önszegélyes törekvést, az előrehaladás vágyát.

Ez uttörők, kik az iparos ifjusági önképző egyesület megalakításán fáradoztak voltak *Serényi* Endre pénzügyi hivatalnok, *Domokos* Kálmán gazdasági tanintézeti igazgató, *Vadon* Sándor helybeli ügyvéd s *Huber* József szabómester. Ma 30 év után adjuk át e tiszteletreméltó neveknek az érdem és elismerés hervadhatlan koszoruját.

Hogy ez egyesület működése mily áldásos és hasznos volt Debrecen város társadalmi életében, mutatják az alább felsorolandó adatok s a melyek igazolják, hogy nemesek tagjainak szellemi művelésére, anyagi és erkölcsi támogatására törekedett, hanem társaséletünk felpezsdülésének előidézője és ébrentartó szerve volt.

Kelében megalakította az iparos dalkört, tagjai számára létesített kölesön könyvtárt, rendezett szavallati és felolvasó estélyeket, az 1877-ik évben zászlószentelési ünnepélyt, mely a maga nemében páratlan és magasztos ünnepet képezett: — helyiségében utasfogadó szállót rendezett bé s munkás közvetítő intézményt honosított meg. Egy Debrecenben rendezendő országos kiállítás ügyében még 1879-ben kérvényezett a városi közgyűlés előtt, mely azonban az akkori viszonyokra tekintettel nem tartotta időszerezűnek az eszmét támogatni. Ugyanez évben a Sz.-Fehérváron tartott III-ik országos iparos ifjusági vándorgyűlésen vezéregyletté a debreceni iparos ifjusági egyesület választatott. 1881-ben a IV-ik országos iparos ifjusági vándorgyűlés Debrecenben tartott, mely alkalommal egy kitűnően

sikerült, a kereskedelmi miniszter által is anyagilag támogatott munkakiállítás rendezett az egyesület. 1882-ben az Adria magyar tengerparti vidék megtekintésére kirándulást rendezett, melyben 246-an vettek részt s a mely az anyagi sikereken kívül fényes elismerést szerzett az egyesületnek.

Mindezen adatok mutatják, hogy ez egyesület működése és szereplése mellett a többi ipari szervezet tétlen maradt, de nem ez a körülmény teszi jelentőssé az iparos ifjusági egyesületet, hanem az, hogy ennek a kötelékén belül a napi munkások egy idealisabb élet élvezetére tesznek szert s a társulási közösség érzetében erkölcsileg fölemelkednek, művelődnek és nemesednek azon szellemi táplálék által, melyet az egyesület körében felfalálnak.

De nemesek a segédek ügyét viselte szívében az egyesület, hanem az önálló iparosokat érintő kérdésekkel is foglalkozott, a mennyiben Debrecenben más oly ipari szervezet, mely az ipari kérdéseket állandóan felszinen tartotta volna, nem létezett s ennél fogva a munkaadók is minél nagyobb számban igyekeztek tömörülni az egyesület köré.

Megelégedéssel tekinthet tehát vissza ez egyesület a múltba, mert midőn egyrészt kifejtett tevékenységében felfalhatja mindazon célok munkálásának jelenségeit, melyek megvalósítása alapszabályaiban lett eléje tűzve, másrészt alkalmat szerzett és nyert az iparügyekkel több ízben foglalkozni, az iparosok jogosult érdekeinek előmozdítására a rendelkezésére álló szerény eszközökkel jóakarattal közreműködni.

Bátran elmondhatjuk ennél fogva, — hogy az iparos ifjusági önképző egyesület a rendes társadalmi egyesületeket felülmúló tevékenységet fejtett ki s az iparügyi kérdések megvitatásának is valóságos gócpontja volt.

Grünvald József.

Gazdasági kivitelünk.

Magyarország lakosságának közel 80%-a a mezőgazdasággal foglalkozik, tehát abból is él. A mostoha esztendő, a melyek az utóbbi években uralkodtak, annyira kimerítették gazdáink erejét, hogy a kisgazdák közel jutottak a tönkremenéshez s hogy ezt elkerüljék, megváltak földbirtokaiknak egy részétől és ezt pénzzé téve, így iparkodtak a rájuk nehezedő teherrel megszabadulni. A megmaradt csekély földjükből azonban nem képesek megélni, újra adósságokat csináltak, ennek aztán következménye a nagymérvű kivándorlás, mely a kisgazdák

körében észlelhető. Más gazdasági átlamban a kisgazdák nagymérvű belterjes gazdálkodással iparkodnának maguknak megfelelő kárpótlást szerezni, nálunk azonban hiányzik ehhez a lehetőségek és a vállalkozási kedv. A mily szükséges egy jól kezelt kisbirtokosnak az állattenyésztést kultiválni, kétszeresen fontos lenne ez már abból a szempontból is, mert ez az egyedüli mód lenne, a melylyel a kisgazda magának forgatható tőkét teremtene. De a mikor az állattenyésztés terén azt látjuk, hogy a gazdák a helyett, hogy iparkodnának ezen a téren valamit a saját érdekeikben tenni, éppen a nembánomságukkal segítik elő azt, hogy ezen a téren csak veszteségük van. Nézzük az okokat.

Magyarország állatkivitele a külföldre évtizedeken keresztül dominált, a melyből a gazdáknak évenként, mintegy 14—16 millió forint forgalma volt. A mióta az állatvész nálunk oly nagy mértékben fellépett, lepadt a forgalom összege 6 millió forintra, a mely 10 millió forintnyi összeg elvesztése tisztán a kisgazdákat érinti súlyos csapásként. De ki az oka mindennek? A kisgazdák maguk. Az indoka pedig nagyon egyszerű, hogy miért.

Mert a mióta az állatvész Magyarországon fellépett, ilyen nagy mértékben azóta a gazdák úgy iparkodnak a bajon segíteni, hogy eltűnkolják a hatóságok az állategészségügyi közegek előtt, hogy az állatjuk között betegség uralkodik, ahelyett, hogy iparkodnának ezeknek közreműködésével a baj orvoslását előmozdítani. A hatóságoknak, az állatorvosoknak csak kerülő uton jut az ilyesmi a tudomásokra s akkor mindenáron iparkodnak ezen a bajon segíteni. — Egy-néhány állatot lebunkóznak, a többit elzárják a piacról s kész a gazdának a baj, amelyet saját maguk zudítottak a nyakukba.

A külföldi gazdák tőkét kovácsolnak ebből a saját előnyükre, hogy így a saját érdekeiket előmozdítsák és még akkor is tele kiabálják a világot, a mikor baj egyáltalán nem is létezik.

A gazdasági egyesületek az utóbbi időben úgy iparkodnak ezeknek a visszas állapotoknak a megszüntetésére közreműködni, hogy felhívták a községek előjáróit arra, hogyha valahol csak a legkisebb bajt is észlelik, tegyenek sürgősen jelentést az állatorvosoknak, hogy a szükséges óvintézkedések azonnal megtehetőek legyenek, ha pedig a lakosság nagyon szegény, hogy a költséges gyógykezelést nem bírják, akkor a gazdasági egyesület utalványoz segélyképen gyógykezelési díjra egy bizonyos összegű segélyt. És ez az üdvös intézkedés nemesek méltányos és díesértreméltó, de hasznos is, amennyiben serkenti a polgárokat arra, hogy a bajt ne titkolják, hanem lehetőleg gyorsan iparkodjanak a baj létezését bejelenteni. Különösen ajánljuk ezt a módját a segélynyújtásnak az összes vármegyék gazdasági egyesületeinek a figyelmébe és még azt is, hogy a legerélye-

sebben járjanak utána, hogy a gazdák el ne tussoljanak semmi állatbetegséget, mert ebből nem egyeseknek, de az egész gazdaközönségnek származik kára. Ha újra teljes virágzásnak indul az állatkivitelünk, a gazdáink maguk fognak hálát adni azért, hogy a hatóságok kimélet nélkül jártak el velük szemben. — Mert számtalan esetet tudnék felsorolni, hogy egy községben egyik gazda állatai között fellépet a száj és körömfájás, ezt eltitkolta s csak akkor jelentette az esetet és hivatott állatorvost, a mikor az egész község állatállománya már megmetyeltyezve volt. S a következmény az volt, hogy a községben volt mintegy 400 drb. hizlalt szarvas marhából elhullott vagy 50—60 drb, a többit a tulajdonosa nem vihette piacra s a vesztesége rövid két hét alatt meghaladta a 25.000 koronát.

Ilyen vissza és rosszakaratu eljárás mellett ne számítson a gazdaember elnézésre, valamint, hogy nem ér el vele hasznót sem, mert az a néhány forint kiadása a mibe az állatvész gyógykezelése neki kerülne, ha azonnal utána nézne a dolognak, busásan megtérül, ha az állatállománya el nem pusztul, vagy nem kell azután hónapokig huzódó állat-zárlatot kiállania.

Az állattenyésztés magának a kisgazdának életkérdése elsősorban is, ha ő nem iparkodik ennek az érdekében valamit tenni, ne várjon akkor ő sem a hatóságoktól sem a hivatott gazdasági egyesülettől elnézést és támogatást, mert mindenkinek magának kell legalább a kezdeményező lépést megtenni, hogy tisztességes keresetforráshoz jusson, már pedig az tény, hogy a kisgazdának az állattenyésztés kapcsoltban az állatkivitellel egyik fontos jövedelmi ágát képezi, iparkodjék tehát mindenki saját erejével odahatni, hogy ez a fontos közgazdasági kérdés esorbát ne szenvedjen.

KERESKEDELMI ÜGYEK.

Bulgáriába szállítók figyelmébe. A bulgár pénzügyminiszter 9653/902. sz. a. rendelete értelmében a Bulgáriába kivitt áruk számláinak tartalmaznia kell: a szállító cég aláírását v. pecsétjét, a csomagok számát, jegyét és nemét; az áruk elegy és tiszta súlyát, egységi árát és mennyiségét. A számla értékének főösszegei betűkkel is kiírandók. A javítások a számlán csak akkor fogadtatnak el, ha annak helyességét a szállító cég aláírásával igazolja. Ennek elmulasztása esetén azok pótlás végett visszaadatnak. Hamisítás konstatálása esetén a bolgár pénzügyminiszter a fenálló büntető határozmányok mellett az illető kereskedelmi és iparkamarát, valamint a céget, kinek kárára a hamisítás történt, a büntető bíróságnál leendő vizsgálat folyóvá tétele céljából — értesíteni fogja. — **A részlet-ügyletekről** szóló törvényjavaslat ügyében december 30-án a Magyar Kereskedelmi Csarnokban értekezletet tartottak, melyen a javaslatot dr. Schreier főtitkár ismertette. Az egyes szakaszok körül rendkívüli vita fejlődött ki. A jelenvolt kereskedők és gyárosok nagyon alaposan és szakszerűen mutattak rá a törvényjavaslat monstrozus hibáira és felkérték a titkárt, hogy a javaslatban foglalt intézkedések enyhítése végett mindent kövessen el.

IPARÜGYEK.

Iparfejlesztés a múlt évben. Az 1902. évben állami támogatással és állami kedvezmények engedélyezésével 6 textil ipari és 5 vegyészeti gyár, állami támogatás nélkül 4 gyár, összesen tehát 15 gyár keletkezett. Ne hogy azonban még ez a csekély szám is valami vérmes reményeket keltsen, tudnunk kell, hogy nálunk hivatalosan gyárszámba megy minden oly iparvállalat, a mely 10-nél több munkással dolgozik és az említett 15 gyár egy része mindenesetre ebbe az utolsó kategóriába tartozik. — **Két fontos elvi határozat.** I. A munkájából kilépett segéd visszavezetésének, illetve megbüntetésének csak akkor van helye, ha a munkaszereződés, fennállása és a munkaviszony jogtalan felbontása kétségtelen. II. A munkaviszony felbontása következtében felmerült vitás kérdés eldöntése első sorban az iparhatóság hatáskörébe tartozik és a felek azon megállapodása, hogy követeléseiket az iparhatóság elkerülésével egyenesen a bíróság döntésére bízzák, figyelembe nem vehető. — **Kosárfonó háziipari tanfolyamok.** A földművelésügyi miniszter elrendelte, hogy Máramaros-Szigeten, Huszton, Técsőn, Visken, Hosszumezőn, N.-Boeskon és Rádon hat heti kosárfonó tanfolyamok és mezőgazdasági és ipari szakelőadások tartassanak a téli hónapokban, mely célra a nevezett miniszter 3000 koronát bocsátott a gazdasági egyesület rendelkezésére.

— **Kisipari gépek kiállítása.** A technológiai iparmúzeum ez év elején gépkiallítást szándékozik rendezni, mely iránt ugy a hazai, mint a külföldi gyárosok részéről igen nagy érdeklődés nyilvánul. A kiállításra felszólított cégek készséggel vállalkoztak a kívánt gépek átengedésére. A kiállítás célja lévén a kisiparosok érdekeinek előmozdítására, oly gépek fognak kiállítani, a melyeket kisiparosok célszerűen használhatnak, a melyeneket a múzeum kisiparosoknak eddig államsegélyként beszerzett. A kiállítás a következő iparágak lesznek képviselve: fémipar, faipar, textil ipar, cipész ipar, timár ipar, könyvkötő ipar, agyagipar; ezenkívül még néhány kisipari motor, gőz, benzin, petroleum és elektromos üzemre. A motorok mind hazai gyárosoktól származnak.

KAMARAI KÖZLEMÉNYEK.

Az osztr. magyar banknak a kamara kerületében létező fiókintézetéhez váltóbíróként a bank igazgatósága a kamara javaslata folytán a következő egyéneket nevezte ki és pedig, a **debreceni** fiókintézethez: **Aron Jenő, Gaszner Károly, Kovács Gyula, Schmid Ágoston, Szabó Kálmán, Mayer Emil** urakat. A **máramaros-szigeti** fiókintézetéhez: **Fejér Zsigmond, Hitter Viktor, Krocsák Károly, ifj. Mihálka László** urakat. A **szatmári** fiókintézetéhez: **Gilyén József, Jákó Mihály, Dr. Keresztszeghy Lajos, Losoncy József és Stern Jakab** urakat. A **szolnoki** fiókintézetéhez: **Kiss Ferenc, Kubics Gusztáv, Vig Gyula, Ludwigh Kálmán és Kléger József** urakat. — **Iparunk ki-vitelének fejlesztése** érdekében. Az „Adria” tengerhajózási társaság kötelezve volt, hogy minden egyes esetben, midőn arra a kereskedelemügyi minisztertől felhívást kapott, a magyar ipari termékek minta küldeményeit a társaság minden hajóján díjmentesen, az iparkészítményeket pedig bizonyos meghatározott súlyig

Debrecen, 1903. Nyomatott László József könyvnyomdájában.

a rendes viteldijak 50%-ért szállítsa. A kereskedelemügyi miniszter az érdekelt körökkel leendő közlés végett most arról értesítette a hazai kamarákat, hogy az „Adria”-val oly megállapodásra jutott, miszerint a társaság a mintaküldeményeket az említett kedvezményes módon közvetlen bejelentésre miniszteri felhívás nélkül is elfogja szállítani.

IPARTESTÜLETI KÖZLEMÉNYEK.

Az ipartestületi betegsegélyző pénztár a folyó év január 1-jével megkezdvén működését, a bejelentések az iparosok részéről már serényen folynak az erre rendelt külön helyiségben. — **A karácsonyi kiállítás** nyereségeiből visszamaradt, illetve a nyertesek által el nem vitt tárgyak az ipartestület javára lettek értékesítve. **Egy ipartestületi elnök szobra.** A szegedi ipartestületben karácsony második napján nagy ünnepséggel leplezték le az iparosok volt érdeműs elnöküknek **Rainer Ferencnek** relief mellszobrát. Megkapó és hatásos szavakkal vázolta a testületi alelnök azt az értékes munkásságot, melyet Rainer Ferenc egy egész emberöltőn át végzett ugy az általános ipari érdekek előmozdítása terén, mint az ipartestület vezetése körül, teljesen méltóvá tevén magát az iparosság meleg szeretetére.

HELYI HIREK.

A depr. kiskereskedők, kik — ugy látszik — érdekeiknek kellő képviselése tekintetében nincsenek megelégedve a debreceni kereskedő társulattal, külön egyesületbe kívánják csoportosulni s e célból már mozgalmat indítottak meg, mely eddig szép eredményről tesz tanúságot, a mennyiben a kibocsátott iveken mintegy 150-en nyilatkoztak a „kis-kereskedők egyesületé”-nek megalakítása mellett. — **A debreceni mészáros és hentes ifjuság** múlt héten szombaton sikerült tánevigalmat tartott, melynek tisztajövedelmét kizárólag jótékony célokra fogja fordítani. — **Mayer Emil** az „István” gőzmalom igazgatója s a kereskedelmi és iparkamara érdemes alelnöke — mint részvétellel értesülünk — súlyos betegségben az ágyat kénytelen őrizni. Kívánjuk mielőbbi felgyógyulását.

VIDÉKI HIREK.

A szatmári ker. betegsegélyző pénztár anyagi válsággal küzd, mely — mint értesítenek — a pénztárt működésében meglehetősen akadályozza. Az intézők állami támogatás kieszközlésén fáradoznak. — **A nagyszöllősi iparfejlesztő bizottság** a karácsonyi ünnepek alkalmával a vármegye arra érdemes házi iparosait pénzbeli jutalmazásban részesítette. Ily jutalmazásban részesültek a szöllősi, a veresmarti, a sárvári és a péterfalvai házi iparosok. — **Uj betegsegélyző pénztárak.** A nagy-kanizsai ipartestületi, valamint a nagy-beeskereki kerületi betegsegélyző pénztár alapszabályait a kereskedelemügyi miniszter jóváhagyta.